

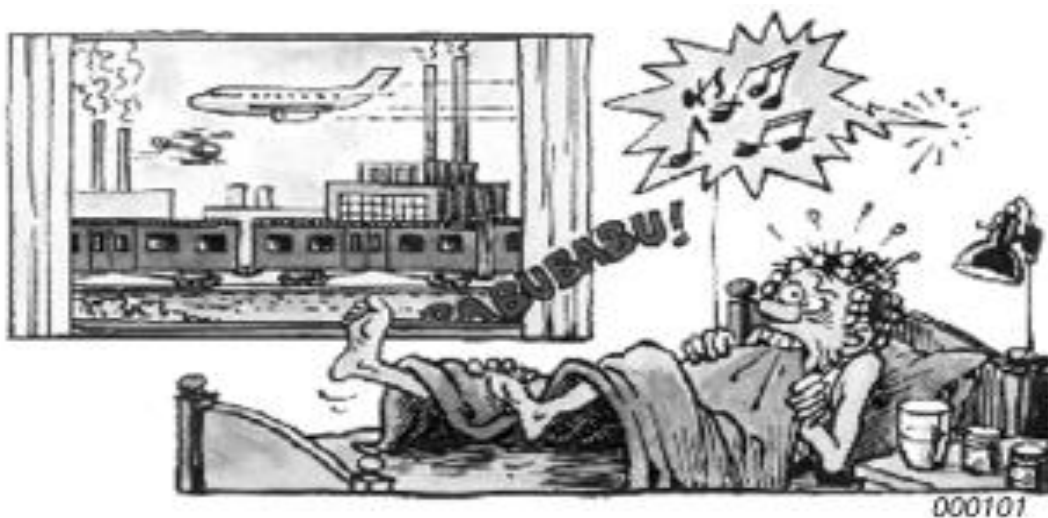

Støy som miljøproblem - og støy i arealplanlegging

Kaisa Gjertsen 3 nov. 2017

Støy er det lokale miljøproblemet som rammer flest mennesker i Norge

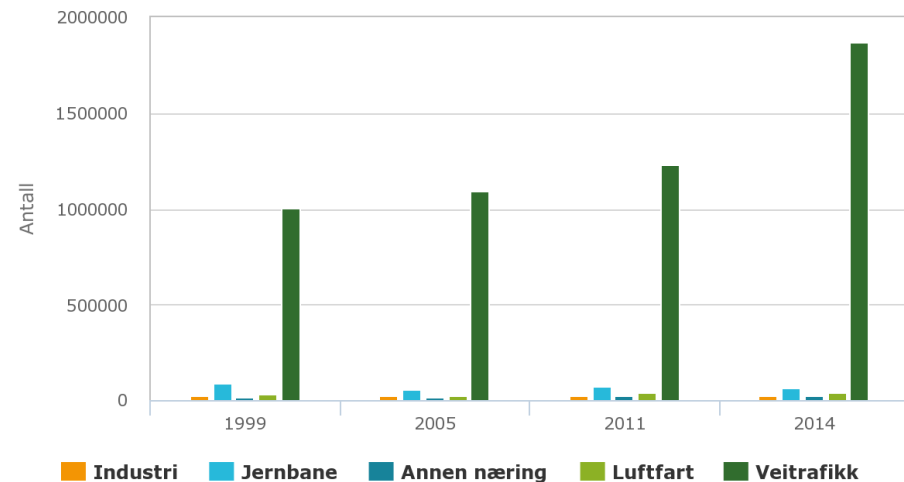

Støy er det lokale miljøproblemet som rammer flest mennesker i Norge

- Over 2 mill > 55 dBA
- Ca. 500 000 er sterkt plaget
- Antall utsatt for støy over 55 dBA har økt med omtrent 700 000 siden 1999
- 10 000 tapte friske leveår hvert år - ca. 4 mrd. kroner

Antall personer eksponert for støynivåer over 55 db

Hele landet

Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB) Lisens: Norsk Lisens for Offentlige Data (NL0D)

Mange kilder til støy i urbane miljøer

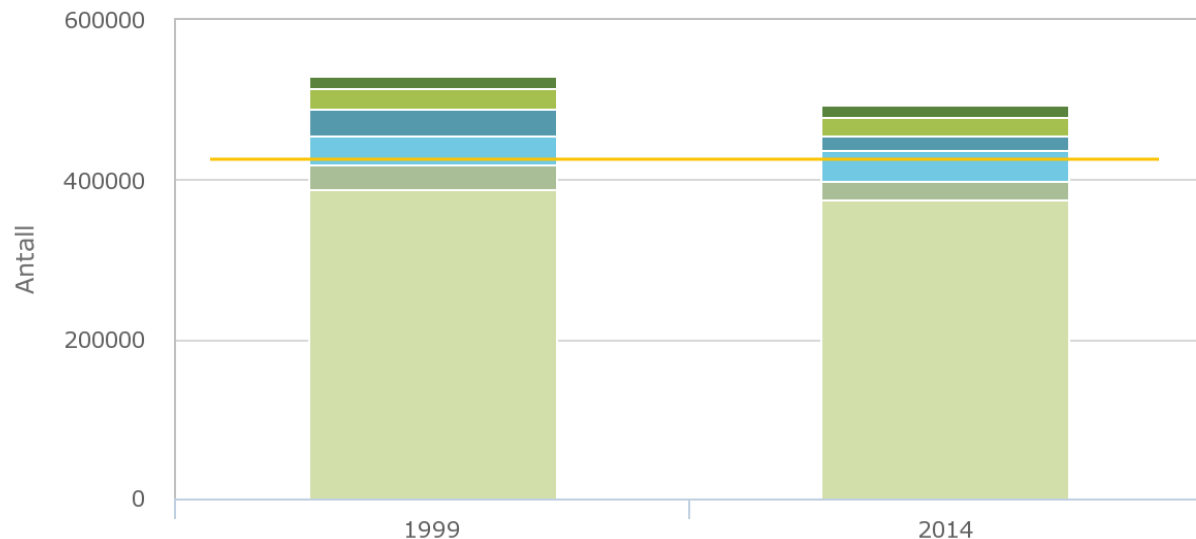
Nasjonale mål for støy

- Støyplagen skal reduseres med 10 prosent innen 2020 i forhold til 1999
- Antall personer utsatt for over 38 dBA innendørs støynivå skal reduseres med 30 prosent innen 2020 i forhold til 2005

Status nasjonale mål – generell støyplage

Støyplage i Noreg

Samla støyplage for kartlagde kjelder

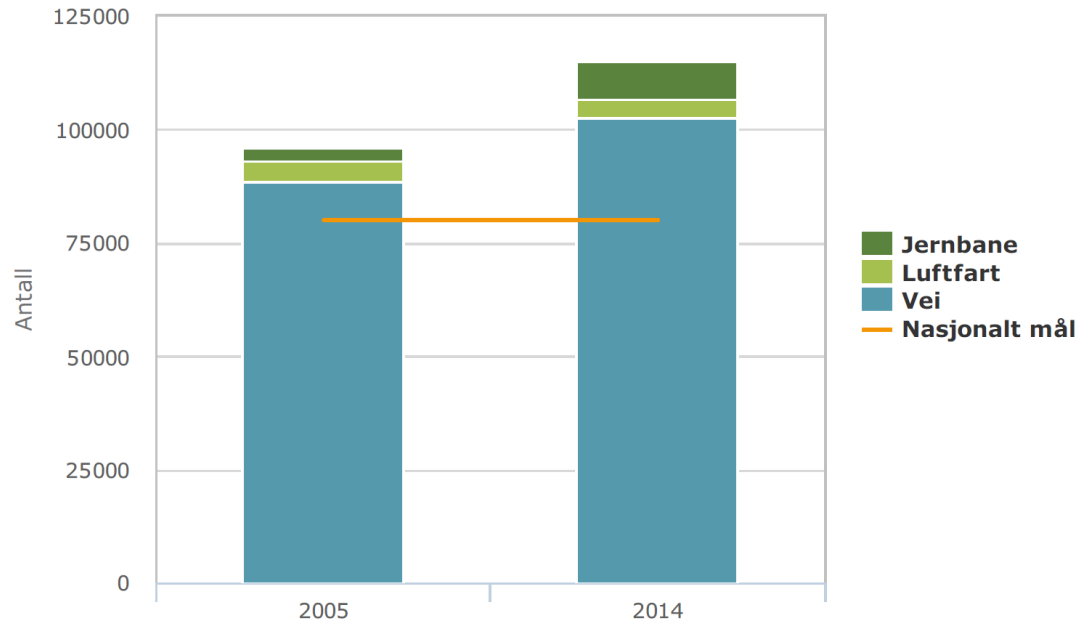

■ Annen næring   ■ Industri   ■ Jernbane   ■ Andre kilder   ■ Luftfart
■ Veitrafikk   — Støyplage-mål

Status nasjonale mål - innendørs

Personar utsette for over 38 dBA innandørs støynivå

Status nasjonale mål

- Vanskelig å nå de fastsatte målene for støy i 2020
- Utviklingen av nasjonale og internasjonale virkemidler, f.eks. støysvake vegdekker, mindre emisjonsstøy fra nye biler etc. har gått for sakte og/eller ikke har gitt gode nok resultater
- Flere bosatte i støyutsatte områder, samtidig som det i økende grad bygges boliger i støyutsatte områder
- Biltrafikk, herunder andel tunge kjøretøyer, økt

Status nasjonale mål

- Støykartlegging fra 2014 viser spesielt en økning i støy fra veg
  - generell trafikkvekst
  - økt fortetting og bygging rundt knutepunkter
  - På den ene siden bidrar knutepunkter til å redusere energibruk, klimagassutslipp, båndlegging av arealer, og øke kollektivmuligheter - samtidig som fortettingen rundt knutepunktet er krevende med tanke på å skjerme beboerne mot støy fra samferdsel

Hva kan gjøres for å redusere støyulempene?

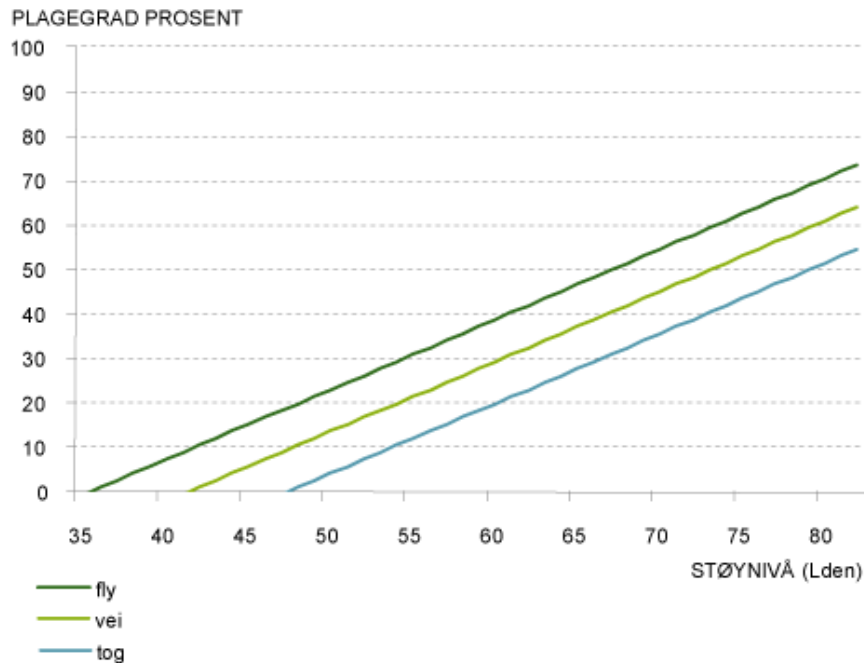
- Det er svært viktig å legge til rette for en langsiktig arealdisponering som forebygger støyproblemene
- Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging T-1442/2016, med tilhørende veileder M-128/2014

Planverktøyet T-1442

kapittel 6). Støykilde	Støysone					
	Gul sone			Rød sone		
	Utendørs støynivå	Utendørs støynivå, lørdager og søndager/helligdager	Utendørs støynivå i nattperioden kl. 23 – 07	Utendørs støynivå	Utendørs støynivå, lørdager og søndager/helligdager	Utendørs støynivå i nattperioden kl. 23 – 07
Vei	L _{den} 55 dB		L _{SAP} 70 dB	L _{den} 65 dB		L _{SAP} 85 dB
Bane	L _{den} 58 dB		L _{SAP} 75 dB	L _{den} 68 dB		L _{SAP} 90 dB
Flyplass	L _{den} 52 dB		L _{SAS} 80 dB	L _{den} 62 dB		L _{SAS} 90 dB
Industri med helkontinuerlig drift	Uten impulslyd: L _{den} 55 dB Med impulslyd: L _{den} 50 dB		L _{night} 45 dB L _{AFmax} 60 dB	Uten impulslyd: L _{den} 65 dB Med impulslyd: L _{den} 60 dB		L _{night} 55 dB L _{AFmax} 80 dB
Øvrig industri	Uten impulslyd: L _{den} 55 dB og L _{evening} 50 dB Med impulslyd: L _{den} 50 dB og L _{evening} 45 dB	Uten impulslyd: lørdag: L _{den} 50 dB søndag: L _{den} 45 dB Med impulslyd: lørdag: L _{den} 45 dB søndag: L _{den} 40 dB	L _{night} 45 dB L _{AFmax} 60 dB	Uten impulslyd: L _{den} 65 dB og L _{evening} 60 dB Med impulslyd: L _{den} 60 dB og L _{evening} 55 dB	Uten impulslyd: lørdag: L _{den} 60 dB søndag: L _{den} 55 dB Med impulslyd: lørdag: L _{den} 55 dB søndag: L _{den} 50 dB	L _{night} 55 dB L _{AFmax} 80 dB
Havner og terminaler	Uten impulslyd: L _{den} 55 dB Med impulslyd: L _{den} 50 dB		L _{night} 45 dB L _{AFmax} 60 dB	Uten impulslyd: L _{den} 65 dB Med impulslyd: L _{den} 60 dB		L _{night} 55 dB L _{AFmax} 80 dB
Motorsport	L _{den} 45 dB L _{SAP} 60 dB		Aktivitet bør ikke foregå	L _{den} 65 dB L _{SAP} 70 dB		Aktivitet bør ikke foregå
Skytebaner	L _{den} 35 dB L _{AFmax} 65 dB		Aktivitet bør ikke foregå	L _{den} 45 dB L _{AFmax} 75 dB		Aktivitet bør ikke foregå

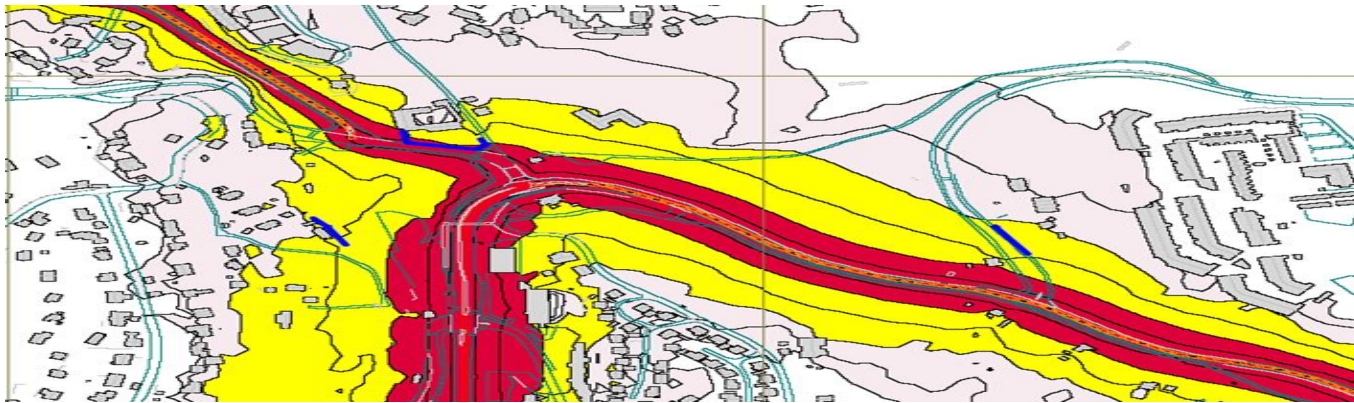
- Legges til grunn ved arealplanlegging og behandling av enkeltsaker etter plan- og bygningsloven
- Både ved planlegging av ny støyende virksomhet og planlegging for arealbruk rundt eksisterende støyende virksomhet
- Gjelder utendørs støynivå
- Veiledende
- Kan deles i tre hovedområder:
  - 1) Kommuneplan
  - 2) Reguleringsplan
  - 3) Bygg- og anleggsvirksomhet

Plagegrad

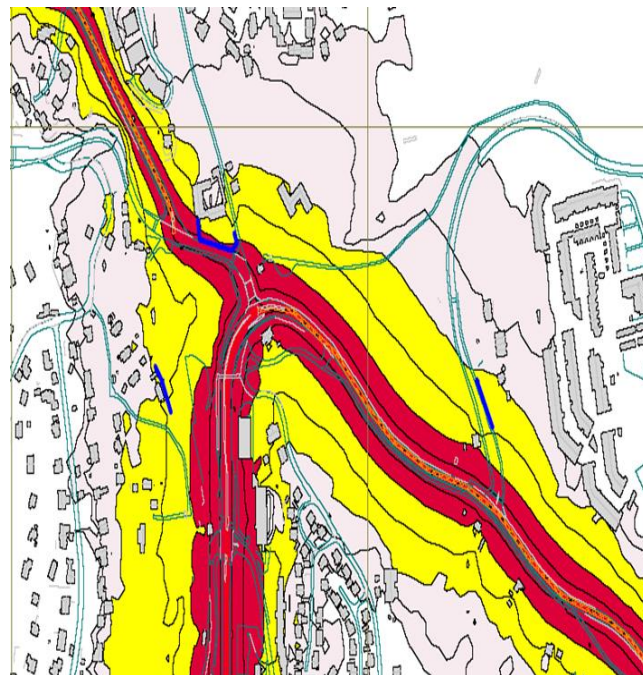
KILDE: Klima- og forurensningsdirektoratet / www.miljøstatus.no

Støysonekartlegging

Støysonekart

- Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2012)
- Anleggseiere anbefales å utarbeide støysonekart langs sine kilder
  - beregningshøyde 4 mot.
  - Prognose 10-20 år frem i tid
- Rød sone: ikke egnet til støyfølsomt bruksformål
- Gul sone: vurderingszone
- Kommunen sammenstiller kartene og inkluderer disse i overordnet plan

Boligbygging i gul og rød støysone

- **Gul sone** - en vurderingszone hvor kommunene bør vise varsomhet med å tillate etablering av nye boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, skoler og barnehager.
  - I utgangspunktet bør slik bebyggelse bare tillates dersom man gjennom avbøtende tiltak tilfredsstiller grenseverdiene i tabell 3
- **Rød sone** - lite egnet til støyfølsomme bruksformål.
  - Kommunen bør ikke tillate etablering av boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, skoler og barnehager
- **Utendørs støy** er et plantema som skal være avklart før byggesak

Beregningsmetoder for utarbeidelse av støysoner

- **Beregning av støysonekart skal gjøres med godkjente støyberegningsmetoder fastsatt av ansvarlig sektormyndighet i samråd med Miljødirektoratet**
- Samarbeid mellom akustikere, miljøvernmyndigheter, transportmyndigheter, forsvaret og standardiseringsorganisasjonene om utforming og videreutvikling av beregnings- og målemetoder for ulike støykilder.
- **Finnes i dag nasjonale beregningsmetoder for:**
  - vegtrafikkstøy, jernbanestøy, flystøy, skytebanestøy, industristøy og støy fra bygge- og anleggsvirksomhet.
  - Sammen med tilsvarende planleggingsretningslinjer og forskrifter fungere de som nyttige verktøy, ved bestemmelse av støynivå, evaluering av mulige støyulemper, dimensjonering av støyreduksjonstiltak og valg av tekniske løsninger.

Beregningsmetoder for utarbeidelse av støysoner

Tabell 1: kriterier for soneinndeling

Støykilde	Støysone					
	Gul sone			Rød sone		
	Utendørs støynivå	Utendørs støynivå, lørdager og søndager/helligdager	Utendørs støynivå i nattperioden kl. 23 – 07	Utendørs støynivå	Utendørs støynivå, lørdager og søndager/helligdager	Utendørs støynivå i nattperioden kl. 23 – 07
Veg	L _{den} 55 dB		L _{SAF} 70 dB	L _{den} 65 dB		L _{SAF} 85 dB
Bane	L _{den} 58 dB		L _{SAF} 75 dB	L _{den} 68 dB		L _{SAF} 90 dB
Flyplass	L _{den} 52 dB		L _{SAS} 80 dB	L _{den} 62 dB		L _{SAS} 90 dB
Industri med helkontinuerlig drift	Uten impulslyd: L _{den} 55 dB Med impulslyd: L _{den} 50 dB		L _{night} 45 dB L _{AFmax} 60 dB	Uten impulslyd: L _{den} 65 dB Med impulslyd: L _{den} 60 dB		L _{night} 55 dB L _{AFmax} 80 dB
Øvrig industri	Uten impulslyd: L _{den} 55 dB og L _{evening} 50 dB Med impulslyd: L _{den} 50 dB og L _{evening} 45 dB	Uten impulslyd: lørdag: L _{den} 50 dB søndag: L _{den} 45 dB Med impulslyd: lørdag: L _{den} 45 dB søndag: L _{den} 40 dB	L _{night} 45 dB L _{AFmax} 60 dB	Uten impulslyd: L _{den} 65 dB og L _{evening} 60 dB Med impulslyd: L _{den} 60 dB og L _{evening} 55 dB	Uten impulslyd: lørdag: L _{den} 60 dB søndag: L _{den} 55 dB Med impulslyd: lørdag: L _{den} 55 dB søndag: L _{den} 50 dB	L _{night} 55 dB L _{AFmax} 80 dB
Havner og terminaler	Uten impulslyd: L _{den} 55 dB Med impulslyd: L _{den} 50 dB		L _{night} 45 dB L _{AFmax} 60 dB	Uten impulslyd: L _{den} 65 dB Med impulslyd: L _{den} 60 dB		L _{night} 55 dB L _{AFmax} 80 dB
Motorsport	L _{den} 45 dB L _{SAF} 60 dB		Aktivitet bør ikke foregå	L _{den} 55 dB L _{SAF} 70 dB		Aktivitet bør ikke foregå
Skytebaner	L _{den} 30 dB L _{Almax} 60 dB		Aktivitet bør ikke foregå	L _{den} 35 dB L _{Almax} 70 dB		Aktivitet bør ikke foregå
Vindturbiner	L _{den} 45 dB		-	L _{den} 55 dB		-

Nasjonale beregningsmetoder i Norge:

Veg: Nordisk beregningsmetode for vegtrafikkstøy og NORSTØY/VSTØY

Bane: Nordisk beregningsmetode for jernbanestøy, NORD1996

Fly: NORTIM, (finnes i flere versjoner, RADTIM/REGTIM)

Industri/skytebane/motorsport: Nordisk beregningsmetode for industristøy

EU kartlegging:

CNOSSOS-EU

Kartets innhold

- Støysonekart skal utarbeides i henhold til **angitte SOSI produktspesifikasjoner** og følge de til enhver tid gjeldende spesifikasjonene for fagtema støy i AREALIS-standardene.
- **MULTUCONSULT - 2010 - Standard oppsett av støysoner i digitale kart**
- Engasjert til å utarbeide produktspesifikasjoner for støy.
- Hensikt: utarbeide en felles nasjonal standard for digitale kartdata for støy, slik at utveksling av data mellom ulike produsenter og brukere kan skje på en lettere måte enn i dag.

SOSI produktspesifikasjoner for støy

- **Utarbeidet 3 ulike produktspesifikasjoner for ulike typer kartlegging, i tillegg eksempelfiler i SOSI- og shapeformat:**
  1. Støysonekart for strategisk støykartlegging i henhold til forurensingsforskriftens kapittel 5
  2. Støysonekartlegging i henhold til retningslinje T-1442
  3. Generell produktspesifikasjon for framstilling av støydata

Link til Multiconsults veileder (Miljødirektoratet.no):

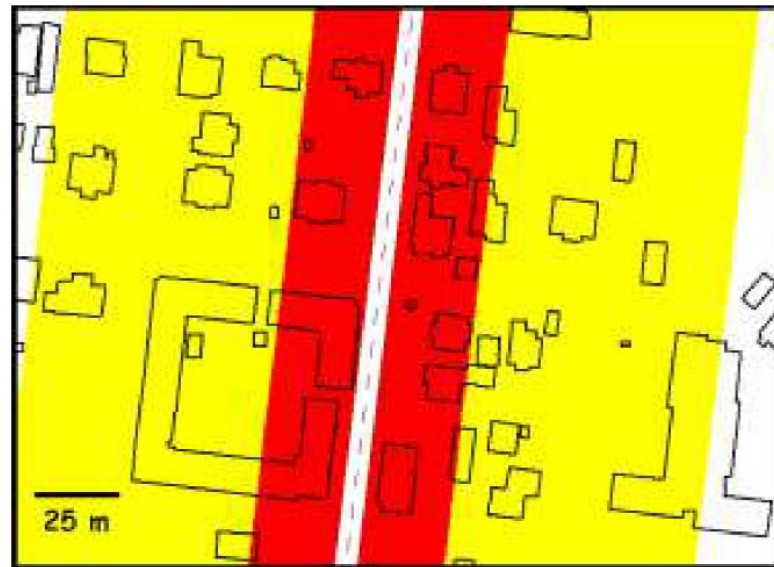
http://www.miljodirektoratet.no/no/Publikasjoner/Publikasjoner/2010/November/SOSI_produktspesifikasjoner_for_stoy_med_veiledning__3_vedlegg/

Generelt for valg av metode: ulike nivå av nøyaktighet i kartenes innhold

- Beregningene deles inn i 3 hovedkategorier med tre ulike nivåer av nøyaktighet:
  1. Høy nøyaktighet - *plan- og byggesaker i rød og gul sone/ EU-kartlegging*
  2. Middels nøyaktighet - *utarbeiding av støysonkart og til oversiktsplanlegging og kartlegging*
  3. Lav nøyaktighet - *for kilder som har et ukomplisert støybilde og lite omfang av støyutsatte/ konsekvensutredninger på overordnet plan*

Eksempler på beregninger med komplett metode og sjablong metode

Figur 1. Rød og gul støysone - stor trafikk

Venstre figur: Vegtrafikkstøy beregnet for et byområde med komplett nordisk beregningsmetode. Lydrefleksjoner fra fasader er inkludert i beregningen.

Høyre figur: Vegtrafikkstøy beregnet med sjablong metode i samme målestokk og med samme trafikk

TAKK FOR MEG!

www.miljodirektoratet.no